

# FOAIA DIECEZANĂ

Organul eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

..... APARE DUMINECA .....

<b>Prețul abonamentului:</b>	Manuscrisele nu se înapoiază și se adresează redacțiunii „Foaia Diecezană”; iar banii pentru abonamente și inserațiuni se trimit administrațiunii „TIPOGRAFIA și LIBRĂRIA DIECEZANĂ” în Caransebeș.	<b>Prețul inserțiunilor:</b>
Pe un an . . . . . 160 Lei		Pentru publicațiuni oficiale, concurse, edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 120 Lei, până la 200 de cuvinte 180 Lei, de aci în sus 200 Le
Pe jumătate de an . . . . . 80 „		
Pe un pătrar de an . . . . . 40 „		
Un număr . . . . . 3 Lei.		
Pentru străinătate pe un an . . . . . 260 Lei.		

Nr. 3171 E ex. 1932.

## Note oficiale.

Oficiile parohiale în restanță cu înaintarea preliminarilor pe 1932 și a socoților comunelor bisericesti pe 1931, se provoacă a le înainta negreșit până la 14 August a. c.

Nesatisfacerea acestui ordin va atrage după sine sancțiuni și esmiterea la fața locului a unui comisar al Consiliului eparhial pe speșele conducătorului oficiului parohial.

Caransebeș la 26 Iulie 1932.

Episcopul diecezan:

**Dr. Iosif Tr. Badescu**

Nr. 3876 E 1932.

## Către Prea On. Oficii protopresbiterale și On. Oficii parohiale din eparhia ort. rom. a Caransebeșului.

În înțelesul dispozițiilor în vigoare are a se face în toate comunele bisericesti inventar despre întreaga avere a bisericii și anume în două exemplare, dintre cari unul se păstrează în cassă, iar al doilea se înaintează în fiecare an Consiliului eparhial.

Caransebeș în 25 Iulie 1932.

Episcopul diecezan:

**Dr. Iosif Tr. Badescu**

## † Episcopul Justinian Teculescu.

În bătrâna cetate a Brașovului s'a stins din viață, acum două săptămâni, vrednicul episcop Justinian Teculescu al Cetății-albe și Ismailului.

N'a fost bătrân, căci abia avea 63 ani, dar ros de o neiertătoare boală s'a dus de timpuriu spre plaiurile împărăției vecinice, pe care neîncetat a slujit-o în spinoasa lui carieră preotească. Răposatul în Domnul a fost întâi preot de mir în comuna Râșnov; calitățile sale intelectuale îl ridică însă treptat: protopresbiter de Alba-Iulia, mai apoi — în stare de văduvie ales — episcop militar, după care alegere, intrând în monahism, a fost hirotonit arhieru, devenind astfel primul episcop militar.

Timp de doi ani, cât a servit, i-au fost de ajuns ca să-și câștige popularitatea și respectul cercurilor bisericesti conducătoare și astfel în 1927 marele colegiu electoral îl alege ca întâiul episcop al reînființatei episcopii basarabene, de Cetatea-Albă și Ismail. După abia cinci ani de păstorire în această mare de slavi, ruși, găgăuți și ucrainieni, boala cancerului l-a răpus.

Răposatul, s'a distins în cariera sa, ca bun orator, muncitor asiduu și român înfocat. Numai datorită perseverenței sale și înaltului sentiment național, ce îl stimula între străinii de aci, au contribuit la încetățenirea definitivă a limbei românești în serviciile divine, din eparhia aceasta greu espusă!...

Dumnezeu cel drept să-i răsplătească munca lui creștinească și românească!

## † Ștefan Velovan.

Cruda și nemiloasa moarte a răpit din mijlocul nostru un om de mare valoare, un om însemnat și cunoscut de întreg neamul românesc. Prin încetarea din viață a lui Ștefan Velovan, noi toți și împreună cu noi întreaga țară, pierde un bărbat înțelept, luminat, care timp de 50 de ani cât a fost profesor, a dat lumină poporului nostru, a crescut și a luminat 50 de generații, pe care le-a împărtășit în întreg cuprinsul țării românești, spre a da lumină păturei de jos a poporului.

Profesorul Ștefan Velovan s'a născut în Rusca-Montană în 25 Septembrie 1852, tatăl lui fiind preot în această comună. Studiile secundare le-a făcut la Timișoara iar cele superioare, filosofice în Viena.

Iubitor de carte și de cultură din frageda lui tănărețe, a fost trimis de către fericitul Episcop Ioan Popasu să se specializeze în practica pedagogiei la Gotha în Thuringia ca mai târziu cunoștințele sale câștigate aci să le împărtășească și elevilor dela școala normală din Caransebeș.

După terminarea studiilor sale pedagogice la anul 1877 a fost adus de fericitul Episcop Ioan Popasu la școala Normală din Caransebeș, unde a funcționat ca profesor și ca director timp de 16 ani. În timpul cât a stat în Caransebeș a organizat institutul preparandial și a organizat conferințele învățătoarești din dieceza Caransebeșului, fiind dela 1883 până la 1894 președinte al Reuniunii învățătorilor români ortodoxi din dieceza Caransebeșului.

În scurt timp dela venirea sa, a ajuns foarte cunoscut, prin cultura sa înaltă, nu numai în jurul Caransebeșului, dar chiar și peste munți, în Vechiul Regat. A convenit în câteva rânduri cu Titu Maiorescu, care din discuțiile avute cu el, a știut să-i aprecieze valoarea lui culturală. I-a putut aprecia valoarea culturală mai ales în urma unui studiu critic făcut de prof. Ștefan Velovan „Logicei“ lui Titu Maiorescu, datorită cărei critici Titu Maiorescu a și făcut unele modificări „Logicei“ sale propuse de Ștefan Velovan.

Cunoscându-i, deci, Titu Maiorescu valoarea lui culturală — mai ales în urma studiului critic asupra Logicei lui — a stăruit pe lângă Ministrul de Instrucție de atunci Tache Ionescu, ca să-l cheme la București, spre a înființa acolo o școală de aplicație practică, care lipsea până atunci în Vechiul Regat. El însă, întotdeauna drept și cu adâncă judecată

— știind că are obligații față de Episcopia Caransebeșului și îndeosebi față de fericitul Episcop Popasu, care l-a trimis să studieze la Gotha — nu a putut răspunde cererii Ministrului Tache Ionescu.

Dar Titu Maiorescu nu s'a dat învins, ci a intervenit la unchiul său Episcopul Popasu să-i permită lui Ștefan Velovan să meargă la București. Rezultatul nu e greu de aflat, dacă Ștefan Velovan pleacă din Caransebeș abia după moartea Episcopului Popasu, în 1893; în București a stat numai până la anul 1895, când a trecut la Câmpul-Lung. La Câmpul-Lung a rămas și mai puțin, pentruca la anul 1896 să treacă la Craiova, unde a stat timp de 30 de ani, adică până la anul 1926.

Dela venirea profesorului Ștefan Velovan în Craiova, prin profunda lui culturală filosofică și pedagogică, prin conștiințiozitatea și mai ales prin dragostea și interesul ce purta pregătirii elevilor pentru cariera dascălească, s'a resimțit adânc învățământul în școală, mai ales că făcea parte din falanga primilor noștri pedagogi, cari prin cultura lor filosofică au impus la noi studiul pedagogiei într'un timp când era foarte puțin cunoscut ca obiect de învățământ.

El a fost un pedagog bun, care a știut să dea educație elevilor săi și să-i pregătească pentru cariera dascălească. A știut să-și câștige iubirea și admirația elevilor săi, purtându-se cel mai blând cu dânșii și fiind cel mai respectat. A fost un adevărat tată sufletesc pentru elevii săi.

Dar activitatea lui nu s'a mărginit numai la educarea elevilor săi, ci el ocupă un loc de frunte și în literatura științifică și didactică, prin lucrările ce a publicat în decursul carierei sale. În scrierile sale critice, în recenziunile și studiile sale, s'a manifestat ca om de știință, iar în expunerea doctrinei herbartiene, bazat pe treptele formale ca justificare a metodei de predare atât logică cât și filosofică, a dovedit că posedă calitățile unui protagonist, care este cap de școală, cum a fost recunoscut dânsul.

Lucrările lui mai de seamă au fost publicate în revistele „Convorbiri Literare“, în „Convorbiri didactice“ și în „Chestiuni Metodice“.

Ajungând la o vârstă înaintată, și-a cerut eșirea la pensie, dar Ministrul de Instrucție i-a respins cererea pe motivul că școala mai are nevoie de serviciile lui și nu i-s'a aprobat eșirea la pensie până în anul 1926, când a insistat asupra cererii lui, motivând, că a muncit deajuns 50 de ani și nu mai poate servi din cauza vârstei înaintate.



Școala Normală din Craiova a știut să-i prețuiască valoarea lui culturală și în anul eșirii lui la pensie i-a serbat 50 de ani de activitate, cu care ocazie s'au evidențiat meritele lui, și a intervenit de s'a dat Școlii Normale din Craiova numele de „Școala Normală Ștefan Velovan“.

În ce privește personalitatea lui, el a fost moralitatea și bunătatea întrupată. Nu se poate închipui măcar ca el să fie făcut cuiva rău, sau să fie nedreptățit pe cineva.

A fost de o înțelepciune rară. Omul prin discuțiile cu dânsul nu putea de cât să câștige, era plin de sfaturi, plin de pilde și de cuvinte frumoase.

Un suflet nobil și frumos cum rar se găsește. El a avut frumsețea sufletească, despre care în totdeauna zicea că e neperitoare în comparație cu frumsețea trupească. Și am ajuns să ne convingem de adevărul cuprins în cuvintele lui, căci de acum ce ne mai rămâne de cât frumsețea sufletului său. A fost un suflet bun și blând, iubitor de cultură până în ultimile zile ale vieții lui.

Acesta a fost — în liniamente generale — cel ce s'a numit Ștefan Velovan. A fost, dar nu mai este. Căci cruda moarte l-a răpit din mijlocul nostru, la răpit în ziua de 26 Iulie a. c.

El însă nu a murit; el trăește adânc în sufletele noastre și va trăi pururea în operele sale; el a adormit întru Domnul. A adormit obosit de munca depusă pe altarul culturii românești, a adormit în vârstă de 80 de ani.

Domnul Dumnezeu să-i dăruiască liniștea cuvenită, să-l așeze în cetele aleșilor săi și să-l odihnească în pace!

**Ștefan Bololoi**  
prof.

## Omenia devalvată.

În comuna Dolaț s'a fost dat în arendă niște pământ al bisericii unor coloniști de acolo.

Toți arendașii și-au ținut de datorie, să-și achite arenda la timp până la unul singur, care a rămas în restanță cu rata ultimă, ce avea să o plătească deodată cu sfârșitul anului economic.

Cum însă colonistul restanțier se tot coada să satisfacă obligamentului cuprins în contractul de arendă, nu se putea proceda într'alt chip, decât se se încasseze arenda restantă pe cale de proces, care se și puse în curgere prin mijlocirea unui avocat din Ciacova.

După ce însă colonistul se convinge, că nu-i mod de a scăpa de sarcina plății, în fine

se adresează avocatului, cerându-i păsuire, de vremece avea tutun plantat și făgăduise, că după răscumpărarea recoltei sale de tutun va plăti omeneste, oprind prin această promisiune sporirea cheltuelilor de proces.

Dela recepția și achitarea prețului tutunului, trecură zile, săptămâni, ba chiar luni, fără ca colonistul să fi dat față cu avocatul, deși avea banii chită la buzunar.

După multă vreme întâmplător îl întâlnește avocatul în târg la Ciacova, agrându-l:

„Ce-i Gheorghe! Cum stăm cu omenia“.

La cecece colonistul replică cu iuțeală:

„Dar cine mai dă ceva pe omenie în ziua de azi“.

\*

Constatarea colonistului din Dolaț caracterizează timpul nostru, când pe pilastrii șubrezi ai omeniei de astăzi nu mai poți zidi nimic ce ar fi să fie trainic.

**A. Moaca.**

## La trecutul diecezei Caransebeșului.

De: **Dr. Ștefan Pop**

### VII. Cel mai vechi sinod Bănățan în 1721 la Timișoara.

Mitropolitul din Beograd, laudatul Moisa Petrovici, în 1720 ori 1721 primește sub arhipăstorirea sa și biserica din Banat.<sup>99)</sup>

Face ce face acest cap luminat și iute îi se dă voce mai înaltă dela regele Carol al III, (ca împărat al VI-lea) cu literile din 11 April 1721, ca să-și strămute domiciliul în inima provinciei, în Timișoara.

Intronizarea s'a făcut cu mare pompă la 22 April 1721, de către autoritățile militare. Episcopiile din Timișoara și Vârșeț (?) au fost recercate, că asistate de mai mulți preoți să se înfățișeze la aceasta solemnitate; la carea apoi primiseră ordin strict a se înfățișa și administratorii de districte, cu chinejii satelor.<sup>100)</sup>

A patra zi după instalare, la 24 Aprilie 1721,<sup>101)</sup> mitropolitul arhiepiscop ține cu noii săi doi sufragani, un sinod regional; primul sinod cunoscut în istorie la noi Bănățeni, până azi!

Ar crede lumea, că menționata sfātuire ar fi convocată și prezidată de noui cap bisericesc al provinciilor împreunate; în vederea adică a

99) Cnf. aici mai sus pag. 60.

100) *Borovszky* o. c. 75 Cnf. aici pg. 62-63. *Dr. Popovici* Ist. Banat o. c. 324 după *Baroti* l. c. F. II pg. 133.

101) Aici pg. 65-66.

multelor și multiplelor: datoranțe și neajunsuri, ce se grămădesc și își dau în capete, după eliberarea de un veac și jumătate a Sionului ortodox, de sub robia Izlamului fioros și a alcătuirii politice și sociale schimbate acum pe deaîntregul.

Sinodul din vorbă nu avea să slujească cauza bisericii ortodoxe; nici nu era reclamat, adunat și diriguit de capeteniele ei, ci impus, și decretările lui dictate și executate de iezuitismul ce stăpâna atunci situația cu mână tare și braț înalt, de steagurile și spadele ofițerilor victorioși și extrem de orgolioși până la inzipiditate.

Istoricii, cari în studiile lor se opresc asupra acestui episod, toți până la unul roșesc îndată și caută vreme și prilej să-l atenueze! Va să zică, îl explică cu duhul vremii și mentalitatea oamenilor de atunci, și cu plagele adânci a bisericii catolice, singură, cum am văzut mai sus,<sup>102)</sup> garanță a vultanilor austrieci:

„Spiritul și înțălesul acestui *ordin* locotenentia<sup>103)</sup> regesc, nu se poate și nu e iertat a se judeca prin prizma epocii de acum, ci prin cea de atunci. Și nu e permis a scăpa din vedere, nici votul solemn al împăratului Leopold I, făcut în 1693, în catedrală durată de dânsul întru cinstirea Sfântului mucenic Ștefan. Cu acel prilej, el a făgăduit și s'a îndatorat, — în vederea-i, că biruințele strălucite de până aci, a armatei, în războiul cu Turcii, sunt de a se mulțami ajutorului dat de Preacurata Fecioară Maria proteguitoarea Ungariei — că pentru cazul de a izbuti să izgonească definitiv oastea Turcească din Ungaria va reactiva Sfânta lui Dumnezeu Biserică, (Catholică) în vechea ei strălucire și va zidi din nou Bisericile nimicite și pe preoții Ei îi va înzestra cu beneficii“.<sup>104)</sup>

Urmașul lui Leopold I, Carol al III-lea, la 26 Febr. 1726, dă un ordin către guvernul erarial din Timișoara, tot după chipul și asemănarea juruinței acesteia.<sup>105)</sup>

Alt scriitor de seamă, la noi binecunoscutul și binereputatul Borovszky, zăbovînd puținel asupra sinodului din chestiune, scrie, că *administrațiunea politică* a recurs la acest sinod pentru ca să: *reglementeze pe schismatici*.<sup>106)</sup>

102) Aici pg. 17 nota 10 și la rândul lor toți istoriografii.

103) E de poientat, cum însuși istoricul, paroh catolic și prepozit în Seghedin, recunoaște și evaluează deciziunea sinodală de *ordin politic*. Ce ne mai trebuiesc alte probe!? *Insuși de sine mărturiseste!*

104—105) *Oltványi Pál*. „Bánáti telepítvények a mult és jelen században“, în rev.: „Förténelmi és Régészeti Értesítő“. Temesvár 1888 (IV an) pg. 5-6. Tot dânsul mult mai bogat scrie despre protecția din chestie, în opera sa aparte: „Javaslat az alsó Clerus párbér és congrua rendezési ügyében“. 1885 Szeged.

106) *Borovsky* l. c. 75.

Eară Nilles spune despre deciziunile sinodului unele ca acestea:

„s'au adus și aprobat spre înfrânarea (comprimantarea) *cutezanții schismaticilor*, spre îndreptarea simintelor (erores) și spre a *incunjura acelea ce se vedeau că pricinuiesc rane Bisericii catolice și spre a dispune cu încetul (sensim) pe Greci* (înțelege ortodoxi) *la primirea unirei*“.<sup>107)</sup>

## Ce este un concordat cu Vaticanul?

### 1) Natura Concordatului.

de **Isaia Suru**.

Natura concordatelor este o chestiune foarte gingașe, aș putea zice cu totul specială. Această chestiune pe cât de importantă e, când e vorba de problema concordatelor, pe atât e de susceptibilă de diferite interpretări. Această susceptibilitate își are explicația ei prin faptul că și situația de fapt a raporturilor dintre Biserica catolică și State în decursul timpului au fost diferite, și chiar astăzi felul cum există aceste raporturi constituie una din cele mai mari — poate cea mai mare — din anomaliiile timpului nostru. Așa de exemplu întreaga lui situație internațională, dreptul pasiv și activ de legatie, și felul de a încheia concordatele în forma tratatelor internaționale, apoi noua cetate a Vaticanului, din tratatul politic cu Italia, precum și celelalte dispoziții ale acestui tratat, ce par a da papalității un oarecare caracter de subiect internațional, mai mult fictiv. Această anomalie vine și dela faptul că și astăzi Statele — fie din respect, fie din considerație de ordin istoric, fie din cauza intereselor politice etc., îi recunosc unele pretenții ce vin din trecut. Din această cauză teoriile ce s'au emis sunt multe. Cu toate acestea le-am putea împărți în general în trei grupuri principale așa 1, concepția privilegiilor 2, Concepția sau teoria legală și 3, a contractelor. Unele din păreri deodată aparțin la câte două din aceste teorii.

Așa, o teorie deși consideră concordatele de privilegiu, totuși din cauza formei sunt contracte bilaterale.<sup>1)</sup> Ori, din cauză că acest contract e întărit cu promisiuni deosebite obligă din amândouă părțile cu toate că în fond sunt privilegiu pure, pe care papa le-ar putea retrage oricând<sup>2)</sup>. Altă teorie susține că deși sunt în-

107) *Nilles* l. c. II 800.

1) Demouran l. c. p.

2) Wernz după Reiner o. c. p. 674-75.

cheiate în forma unor contracte sau tratate internaționale, totuși în realitate nu sunt și nici n'au puterea decât a unei legi de Stat<sup>3)</sup>, pentru Stat iar pentru Biserică a unei legi bisericești<sup>4)</sup>. O altă părere susține că deși este o lege particulară totuși, din cauză că e întărită printr'un contract bilateral, e obligatoare din amândouă părțile<sup>5)</sup>.

Apoi chiar în acelaș grup sunt alte subdiviziuni. În grupul teoriei privilegiilor: unii le consideră privilegiile pure, alții fac deosebire între cele pure și între cele „ex causa conerosa“<sup>6)</sup>; în grupul concepții legale: unii le consideră legi de Stat, alții legi bisericești particulare; iar în grupul contractelor, unii susțin că ar fi contracte bisericești, alții contracte publice și în fine majoritatea — scriitorilor curialști — susțin că sunt tratate internaționale, deci au eficacitatea acestora. Acestea ar cam fi teoriile emise cu privire la natura concordatelor, negreșit că — după cum se vede din cele de mai sus — s'ar putea face din aceste trei grupuri atâtea teorii câte serii geometrice, ori cel puțin aritmetice, am putea avea dintr'un și de trei cifre. Ori adevărul nu poate fi decât unul singur. Dar, dacă adevărul e unul și părerile sunt așa de multe — încă și astăzi — și fiecare pretinde că are dreptate, la mijloc nu poate fi decât ori rea voință, ori prejudiciu, ori necunoștință de cauză, ori problema rău pusă ori să fie o anomalie, în însăși faptul cum, sau că, există.

Ori cum ar fi însă, dacă judecăm obiectul „sine ira et studio“ această chestiune în fond și în formă — dar numai cât aceasta din urmă exprimă, cât îi corespunde un fond adevărat, pe care caută să-l perfecționeze, deci prin formă să nu se simuleze un fond ce nu există, căci acest lucru nu-l poate proteja sau admite nici legea ori cât de legală ar fi forma — chestiunea poate fi limpezită. Aceasta reușește — să o facă, aproape în întregime — Hübler când afirmă și susține<sup>7)</sup> că fiecare din cele trei grupuri are dreptate, dar în diferitele epoci ale istoriei; natura concordatelor a depins de însăși raportul în care se găseau Biserică catolică și Statul și cum s'b schimbat natura acestor raporturi, așa a fost și natura concordatelor. Așa în timpul superiorității Bisericii față de Stat, adică când era un privilegiu din partea papei; în timpul coordonării Bisericii și a Statului era un contract iar în timpurile moderne — când sistemul

autonomiei Bisericii e aproape în toate Statele, deci Biserica e o societate distinctă, concordatele sunt legi de Stat (cu o excepție oarecare).

### I. Teoria privilegiilor.

Această teorie, are ca concepție de bază, ideea, că papa e superior tuturor. Această superioritate vine dela faptul, că ei consideră puterea lumească — și toate lucrurile de ordin temporal — inferioară puterii spirituale, și lucrurilor de acest ordin, a cărei deținător e papa dela Roma, vicarul lui Iisus Christos.<sup>8)</sup>

Toate acestea în virtutea unui drept de origină divină. Deci susținătorii acestor teorii pleacă dela concepția teocratică a raporturilor dintre Biserică și Stat.

Dacă papa e superior, nu poate încheia contracte cu o putere inferioară lui<sup>9)</sup>. Papa nu mai face concesii, numite indulte, fără să-și înstrăineze, fără să renunțe la unele drepturi, ale Bisericii în favorul unei puteri inferioare ci numai la exercițiul acestor drepturi, ori numai modifică felul lor de exercitare, îl transferă puterii civile, de exemplu dreptul de numire ori de întărire a episcopilor, în vederea obținerii unor avantaje<sup>10)</sup>. Aceste indulte sunt îngăduite de necesitatea ordinii spirituale în interesul păcii și al binelui. Dată fiind superioritatea papei, nu numai că nu se poate încheia contracte — dar papa nici n'are dreptul, deoarece prin el și-ar lega independența față de State și astfel ar fi atinsă autoritatea lui<sup>11)</sup>. Căci dacă ar fi „pactum bilaterale“ papa n'ar mai putea cu dela sine putere „ab eo, sine consensu principis“ să desfacă contractul.

## Suferințele bisericii și caracterul ei divin.

Petru Voicău.

Istoria bisericii privită în evoluția timpului, prezintă un lanț lung de suferințe și persecuții de tot felul, începând cu calomniile cele mai infame până la atrocitățile cele mai grozave, ce au putut fi născocite de creierul păgânismului de odinioară. Tocmai atacurile și persecuțiile, cari se reînnoesc mereu și cu mai multă sălbătație — privind suferințele în desfășurarea lor — ne silesc a recunoaște în statornicia bisericii răbdarea — umilința, dragostea și nădejdea, virtuți înalte, dovedindu-ne ele obârșia propovăduitorului lor și caracterul ei divin.

3) P. Ilinschiu;

4) Mejer după R. Căndea o. c. p. 7.

5) Rossi după Reiner o. c. p. 675.

6) cfr. I. Reiner o. c. p. 673.

7) După I. Reiner o. c. cp. 668 i. 676;

8) Bonifaciu VIII se întitulează prima dată astfel,

9) cfr. I. Reiner o. c. p. 673.

10) Demeuran o. c. p. 330.

11) Idem 331.

Dacă biserica ar fi fost numai o operă salutară omenească, atunci furtunile pornite asupra ei, încă de demult ar fi nimicuit-o și risipit-o din conștiința măcinată de vremuri a tuturor popoarelor ca și colbul măturat de vânturi.

Însuș Mântuitorul a fost batjocurit, hulit, scuipat, bătut până la sânge, căci massa cea mare a poporului s'a lăsat a fi sedusă de cărturarii evrei, și în orbirea lor strigară din răspuțeri „pe cruce cu el“. Însuș Pilat, intimidat fiind de strigătele lor, lasă pe Christos să fie condamnat la moartea pe cruce fără a-i găsi vre-o vină și în felul acesta fără voia lor, cu toții, contribuie la realizarea planului providenței divine: „că n'am venit să stric legea nici proorocii, ci am venit să le plinesc“ Matei 5 17.

Prin însuș suferințele și moartea Sa pentru păcatele lumii Iisus, Fiul Celui Preaînalt „fu înălțat de Dumnezeu, nespus de mult, și I-a dat nume, care este mai presus de orice nume; pentruca în numele lui Iisus să se plece orice genunchi al celor din ceruri, de pe pământ și de sub pământ“. Filip 2 9—11.

Cum a pățimit Christos, așa trebuia să sufere și biserica Sa; ea trebuie să sufere și prin suferință să ajungă la biruință, la mărire — căci misiunea ei a fost și este, în ființa ei, pacinică; ea tinde numai la sfințirea și fericirea omului prin mijloacele ei harismatice, așezate de însuș divinul ei Mântuitor. Dar oamenii n'au iubit lumina, adevărul; și împrejurarea aceasta stă în faptul, că „oamenii au iubit mai mult întunerecul decât lumina“ și cum lumina nu se împacă cu întunerecul, așa și „ceice fac răul, urăsc lumina și nu vin la lumină ca să nu li se vădească faptele lor“ Io. 3 19—20.

Mai departe, însuș Christos, carele știa totul, proorocește despre suferințele bisericii, când zice apostolilor săi: „Iată, eu vă trimit pe voi ca oile în mijlocul lupilor... vă vor da pe voi în judecata soboarelor și vă vor bate în sinagogile lor... veți fi urâți de toți din pricina numelui meu...“ Matei 10 16—22.

Nici nu trecuse mult timp după înălțarea lui Iisus la ceriu și cele prezise de El mai nainte se și traduc în faptă. Apostolii au fost prinși, aduși înaintea sinedriului; sunt biciuiți, isgoniți din sinagogi, li-se interzice propovăduirea numelui lui Christos, ca astfel să dispară orice urmă despre Iisus.

Dar, apostolii, împinși de o putere supranaturală — nu se înfricoșează de autoritatea marelui preot, ci cu mai mare putere de credință mărturisesc dumnezeirea lui Christos.

Soborul se sfătui să-i omoare, însă marele învățător de lege Gamaliel, le spune prin cuvintele-i profetice „Nu mai năcăjiți pe oamenii aceștia și lăsați-i în pace. Dacă încercarea lor este dela oameni, se va nimici; dar dacă este dela Dumnezeu, n'o veți putea nimici, să nu vă pomeniți că luptați împotriva lui Dumnezeu.“ Fapt. Ap. 5 38--39.

Mai târziu intră în acțiune puterea romană. Odată cu ea începe o luptă crudă între biserică și imperiul lumii, ce durează aproape 300 ani, o luptă cu arme atât de inegale: credința înfocată în Christos și iubire de o parte, torturi și chinuri pe de altă parte. Cu sângele martirilor se stropi ogorul Mântuitorului în care prinse rădăcini adânci credința și răsări mai târziu isbânda definitivă din partea bisericii, întocmai după cuvintele Apostolului: „Simt plăcere în slăbăciuni, în defăimări, în nevoi, în prigoniri, în strâmtorări pentru Christos, căci când sunt slab, atunci sunt tare“ II Cor. 12 10.

Pacea adusă bisericii de Constantin n'a fost de multă durată, căci chiar urmașul său, Iulian Apostatul, caută să nimicească biserica prin favorizarea vechiului păgânism. Ereticii iviți, având un câmp prielnic ereziilor lor mai mult ca oricând, isbutesc chiar prin viclenii să câștige de partea lor puterea lumească și cu ajutorul ei să defaimă biserica și caracterul divin al Mântuitorului. Însă Christos veghiaază asupra bisericii Lui și în marile sinoade din Nicea, Efez, Calcedon și Constantinopol, urmașii apostolilor condamnară ereziile lor și restabiliră unitatea credinței. Dar, precum aurora dimineții apare la orizont și răspândește întunerecul nopții — chemându-ne la viață — la fel și lumina lui Christos; înflorește încetul cu încetul pe ruinele imperiului păgân o cultură nouă, plină de adevărul sublim al spiritului creștinesc. Toate popoarele rătăcite fură aduse la farul luminii lui Christos.

Isbânda bisericii în lupta ei de veacuri se datorește întemeietorului ei divin, care n'a întrebuițat nici o armă materială precum nici oștiri mari de oameni înarmați, ci înconjurat numai de 12 ucenici, înarmați cu puterea credinței, a minunilor, a unei vieți neprihănite și a cuvântului dumnezeesc, a cucerit omenirea întregă, întemeind o împărăție morală spirituală îndreptând omenirea pe calea mântuirii și a adevărului.

Istoria ne vorbește de împărați mari, cari au cucerit țări cu mari armate și vărsări de sânge. Christos a cucerit lumea cu oastea mică a învățăceilor Săi și cu arma credinței, vărsând

nu sânge ci balsam vindecător în sufletele năcăjite.

Biserica lui Christos va rămâne tare și puternică prin credința ei cu toate piedecile ce i-s'ar pune, pentru că învățătura lui Christos este cea mai desăvârșită, iar puterea învățăturii, puterea credinței în El pe care a zidit biserica Sa, e neînvinsă, căci spune: „porțile iadului nu o vor birui pe ea“ Mat. 16—18.

## Poșta Consiliului Eparhial.

Cu părere de rău constatăm că deși atât direct prin Oficiile Protopresbiterale, cât și prin „Foaia Diecezană“ Onorata Preoțime a fost avizată, ca până la 25 Iulie a. c. negreșit să înainteze chitanțele despre impozitele plătite pe prima jumătate a anului 1932, pedentă fiind făcută solvirea salariilor preoțești dela dovedirea achitării acestor impozite, cu toate acestea mulți preoți au rămas încă în restanță, netrimțând chitanțele. Astfel este pericol, ca din cauza preoților intrelăsători să nu se lichideze salarul Preoțimei pe Iulie a. c.

## ȘTIRI

**Deschiderea Parlamentului.** Eri, Sâmbătă s'a făcut solemnitatea deschiderii Corpurilor legiuitoare. Cu acest prilej s'a dat cetire Mesajului Regal de deschidere.

**Sfințirea crucii** dela noua capelă și a localurilor dela etajul nou zidit al casei 484 a Consiliul eparhial s'a săvârșit eri, în 30 Iulie a. c. în prezența P. S. Episcop diecezan. Serviciul sfințirii apei l-a făcut P. O. D. Andreiu Ghidiu protopresbiterul Caransebeșului și protodiaconul Ioan David profesor de Teologie. Au participat consilierii referenți eparhial precum și întreg personalul administrativ dela Consistoriu.

**Pentru locul de pelerinaj „Piatra Scrisă“** de lângă comuna Armeniș au dăruit: dl deputat Iuliu Maniu, fost Ministru președinte 100 lei, dl deputat Grigorie Popescu 100 lei, dl George Demetrescu 20 lei și N. Ilie 10 lei, total 230 lei, care sumă s'a predat destinațiunei, exprimându-se donatorilor mulțumită pentru gestul lor de binefacere.

**În jurul mormântului Sfântului Metodiu.** O adevărată migrație a popoarelor a avut loc la un mormânt descoperit în Cehoslovacia, despre care se zice că ar fi mormântul Sfântului Metodiu, patronul Moraviei, care a murit în 885 după Christos.

O femeie de 58 de ani, Clementina Mastalir în satul Stupalvo, lângă Hradiș a povestit vecinilor că Sfântul Metodiu îi apăruse în vis, comunicându-i să facă săpături într'un anumit loc. A știut să câștige câțiva oameni pentru această întreprindere. La vreo 7 metri adâncime s'au găsit într'adevăr două pietre cu înscricții în litere slavone vechi, de pe urma cărora s'a ajuns la concluzia, că e vorba de mormântul Sfântului Metodiu.

Pietrele sunt cercetate actualmente de savanți. Câțiva sceptici sunt de părere, că situația mormântului nu corespunde celor aflate în documente vechi. Acum 4 ani s'au mai întreprins săpături, cari n'au dus la nici un rezultat, iar gropile nu s'au mai umplut. E deci posibil să se fi introdus în acele locuri pietre cu înscricție falsificată.

**Parastas.** În biserica noastră catedrală s'a oficiat Duminecă, în 24 Iulie parastas pentru pomenirea fericitului episcop Iustinian al Cetății-albe și Ismailului.

**În loc de cunună** pe mormântul neuitatului fost director și profesor la Institutul nostru pedagogic Ștefan Velovan, Direcțiunea Academiei Teologice din Caransebeș a depus suma de 1000 Lei pentru studenții săraci dela această academie.

## Anunț

pentru darea în chirie a unei locuințe.

Prin mutarea, respective concentrarea cancelariilor diecezane în casa Nr. 484, de lângă reședința episcopescă, au devenit disponibile toate încăperile din etajul casei diecezane Nr. 480 din loc, situate deasupra localurilor Librăriei și Tipografiei diecezane.

Dreptaceea toate aceste încăperi se vor da în chirie începând cu ziua de 1 Septembrie a. c., sau 15 Septembrie a. c., eventual cu începere dela 1 Octombrie 1932.

Ofertele închise și sigilate, care se pot face asupra tuturor încăperilor, sau numai asupra unora din aceste încăperi, au să între la „Consiliul eparhiei ort. rom a Caransebeșului“ în Caransebeș până în 16 August 1932 la orele 12 din zi.

Consiliul eparhiei ort. rom. o Caransebeșului și-a rezervat dreptul a decide liber asupra ofertelor, ce vor intra.

Caransebeș în 28 Iulie 1932.

Episcopul diecezan:

**Dr. Iosif Tr. Badescu**

1-3

## Convocare.

În înțelesul §-ului 13 din regulamentul pentru procedura la alegerea de protopresbiter, Veneratul Consiliu eparhial cu decisiul ddtto 12 Iulie 1932 Nr. 2572 B m'a încredințat cu conducerea actului de alegere a protopresbiterului din tractul Mehadia.

Prin urmare convoc și declar de convocată adunarea protopresbiterală electorală a tractului Mehadie în biserica parohială din Mehadia pe ziua de Joi 18 August 1932 orele 10<sup>1/2</sup> a. m. la care sunt poftiți a participa atât membrii ordinari cât și cei aleși ad hoc, preoți și mireni.

Numai cazul de morb va legitima absența.

Caransebeș la 25 Iulie 1932.

**Andrelu Ghidiu**

protopresbiter, comisar konzistorial.



# CONCURSE.

Pentru întregirea parohiei I. de cl. I. din Mehadia devenită vacantă prin mutarea sediului protopopesc la Orșova, se escrie concurs pe baza decisului Ven. Consiliu Eparhial ddo 12 Mai a. c. Nr. 2662 B. ex. 1932 cu termen de recurgere de 30 zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană“.

Emolumente:

1. Uzufructul casei parohiale.
2. Uzufructul sesiunii parohiale cu suprafață de 32 jug. 8 st. p. constatătoare din următoarele parcele:
  - a) „Câmpulung“ Nr. top. 3000 de 11 jug. 849 st. p. fânețe și arătură.
  - b) „Câmpulung“ Nr. top. 2931 de 1 jug. 899 st. p. fânețe.
  - c) „Delin“ Nr. top. 1088/1 de 5 jug. arătură.
  - d) „Delin“ Nr. top. 1088/2 de 7 jug. 963 st. p. arătură.
  - e) „Lazu-mare“ Nr. top. 3409 de 4 jug. 1588 st. p. fânețe.
  - f) „Lazu-Iardaștița“ Nr. top. 4502 de 631 st. p. fânețe.
  - g) „Iardaștița-mare“ Nr. top. 4576 de 882 st. p. fânețe.
  - h) „Iardaștița-mică“ Nr. top. 4311 de 596 st. p. fânețe.
3. Dela comuna bisericească Lei 200 anual și stola uzitată.

Alegândul preot va suporta toate sarcinile publice după realitățile primite în uzufruct.

La candidare vor fi admiși numai recurenții cari prezintă binecuvântarea Prea Sfințitului Domn Episcop Diecezan.

Recurenții sunt poștiți a se prezenta în Sf. biserică în vre-o Duminică sau sărbătoare pentru a-și arăta dexteritatea în cântare, tipic și oratorie cu prealabila încuviințare a Oficiului protopresbiteral al Mehădiei în Prigor dar nicidecum în ziua alegerii.

Mehadia din ședința Consiliului parohial ținută la 5 Iunie 1932.

**Aurellu Colojoară**

președinte.

2—3

**Traian Lalescu**

notar.

În conțelegere cu mine: *Iosif Câmpanu* adm. protopresb.

\* \* \*

Consiliul parohial ort. rom. din comuna Obreja, jud. Severin, escrie concurs pentru ocuparea postului de paroh al parohiei vacante de clasa II-a din Obreja, protopresbiteratul Caransebeșului, cu termen de recurgere de 30 de zile, dela prima publicare în „Foaia Diecezană“ din Caransebeș.

Emolumente:

1. Sesiunea parohială constatătoare din 73 jug. 196 st. □, așa cum s'a folosit, de cătră fostul paroh și după care alesul preot are să suporte toate sarcinile publice.
2. Stola și birul uzitat.
3. Alte venituri obicinuite în parohie.

4. Intravilan cu casă parohială și supraedificate. Doritorii de a ocupa acest post vor înainta petițiunea adresată Consiliului parohial din Obreja, Prea On. Oficiu protopresbiteral din Caransebeș, având a se prezenta în vre-o Duminică sau sărbătoare în biserică pentru a-și arăta dexteritatea în cântare și oratorie, dar nici decum în ziua alegerii.

Recurenții vor avea și încuviințarea Prea Sfințitului Episcop Diecezan.

Obreja, din ședința Consiliului parohial, ținută la 27 Martie 1932.

Președinte: 1—3

Notar:

**George Frățilă** m. p.

**Ioan Șoma** m. p.

În conțelegere cu Oficiul protopresbiteral.

\* \* \*

Se escrie din nou concurs pentru îndeplinirea postului de daroh — în urma decedatului preot Ioan Micla — la parohia de clasa a II-a din Târnova, protopresbiteratul Bocșa-Montană cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană“ cu următoarele

Emolumente:

1. 45 jughere cad. sesiune parohială după care alesul preot este obligat a solvi toate dările cătră stat și comună.

2. Birul parohial și ștola uzitată aici.

3. Nefiind casă parohială, nou alesul preot se va înțelege cu preotul de aici spre a căpăta cuartir la el — sau altunde — pe lângă o taxă oarecare.

Doritorii de a ocupa acest post, vor înainta petițiunea adresată Consiliului parohial din Târnova, Prea Onoratului Oficiu Protopresbiteral din Bocșa-Montană, având a se prezenta în vre-o Duminică sau sărbătoare în biserică pentru a-și arăta dexteritatea în cântare și oratorie, dar nu în ziua de alegere.

Recurenții vor avea și încuviințarea Prea Sfinției Sale Domnului Episcop și a Prea Onoratului Protopresbiter tractual.

Târnova, din ședința Consiliului parohial ținută în 12 Iunie 1922.

**Ioan Turnea**

Preș. cons. par.

1—3

**Coriolan Aldan**

Notarul cons. par.

În conțelegere cu mine: *Petru Ierimia* adm. protopresb.

## Aviz.

Direcțiunea Primei Casse de Păstrare din Caransebeș s. p. a. a hotărât reducerea dobândeii a sumelor depuse spre fructificare ca depunere și în cont-curent dela 1 August a. c. începând cu 2 (doauă) %, scăzându-se din dobândă impozitele existente.

**Direcțiunea.**